

Nr 606

Av herr Helén och fru Sandström, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition, nr 123, angående anslag för budgetåret 1957/58 till folkskoleseminarieorganisationen m. m.

Den under de senaste åren förda diskussionen om elevantalet i folkskolans läraravdelningar har ofta förts tillbaka till innehållet i 1950 års stadga på detta område. Både 1947 och 1950 års kungörelser var, såsom framgår av Kungl. Maj:ts prop. nr 123 vid innevarande riksdag, att betrakta som tillkomna såsom led i allmänna besparingsåtgärder, betingade av den rådande lärar- och lokalbristen. Statsutskottet vid 1950 års riksdag underströk anordningens provisoriska karaktär. Den borde avvecklas så snart omständigheterna det medgåve och gälla längst till utgången av läsåret 1956/57, var-efter 1947 års stadga automatiskt skulle träda i kraft.

Erfarenheterna av stadgan 1950 är icke uppmuntrande. De stora klasserna har inte verkat befordrande på skolans ordnings- och disciplinproblem, och flertalet lärare sätter en sänkning som den första och främsta åtgärden i syfte att skapa bättre trivsel och arbetsro. Moderna och för eleverna mera avpassade undervisningsformer har haft svårt att bli omsatta i det dagliga lärararbetet. Samhället och målsmännen ställer stora krav på läraren att mera ägna sig åt den enskilde elevens problem och egenart. Då stadgan som bekant inte innehåller någon bestämmelse om maximiantal, har klasserna stundom stigit till 35—40 lärjungar. Riksdagens beslut föregående år att realskolans huvudform skall vara 3-årig och bygga på en 6-årig botten-skola har ytterligare accentuerat läraruppgiftens svårighet och samhällsansvar. Den 3-åriga realskolan, slutande med examen, måste betraktas som en relativt svår skola, om ej god grund lägges redan i folkskolan. Ett måttligt elevantal måste anses vara av grundläggande betydelse för de önskade kunskapsresultaten.

I propositionen finner departementschefen det ytterligt angeläget, att barnantalet i folkskolans läraravdelningar minskas. Med de minskande årskullarna och den nyinförda möjligheten att uppföra klassrumspaviljonger utanför byggnadskvoten framstår ej lokalfrågan som en lika hindrande faktor som tidigare. Produktionen av lärare möter ej heller några organisatoriska svårigheter, vilket också utsägs i propositionen.

Vi finner det angeläget att alla möjligheter till en snabb minskning av antalet elever per klassavdelning tillvaratas. 1956 års riksdag beslöt på vår begäran att hemställa om en plan från Kungl. Maj:t för en successiv minskning av elevmaxima. I avvaktan på en sådan redovisning av de i ecklesiastikdepartementet gjorda undersökningarna inskränker vi oss därför nu till

att föreslå en återgång till 1947 års bestämmelser i snabbare takt än vad Kungl. Maj:t avsett.

Departementschefen föreslår nämligen att 1950 års stadga erhåller förlängd giltighet intill utgången av läsåret 1958/59, och att återgång till 1947 års stadga fördelas över 4 år, läsåren 1959/60—1962/63. Det innebär att ytterligare sex år skulle förgå innan den relativt måttliga sänkning, som 1947 års stadga medger, komme till fullt uttryck.

Med stöd av vad ovan anförts hemställer vi,

att riksdagen måtte besluta att kungörelsen 1950: 137 må
äga giltighet under läsåret 1957/58 och

att återgång till stadgan 1947: 234 fördelas under läsåren
1958/59—1959/60.

Stockholm den 2 april 1957

Gunnar Helén

Ragnhild Sandström
